

ด่วน

ที่ พณ (สกก.ร.) ๐๔๑๔/ว ๖๐๕๑๕

สำนักงานคณะกรรมการกลาง
ว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ
กรมการค้าภายใน
๕๖๓ ถนนนนทบุรี อำเภอเมือง
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอส่งคู่มือคำอธิบายการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคณะกรรมการส่วนจังหวัดว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

ประธานคณะกรรมการส่วนจังหวัดว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย คู่มือคำอธิบายการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคณะกรรมการส่วนจังหวัดว่าด้วยราคาสินค้า
และบริการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๕๒

ด้วยพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นกฎหมายสำคัญของ
กรมการค้าภายในและจังหวัดที่ใช้ในการกำกับดูแลรักษาประโยชน์ของผู้บริโภคทั่วประเทศ รวมทั้งกำกับดูแลราคา
สินค้าเกษตรของเกษตรกรผู้ผลิต โดยมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะประธานคณะกรรมการ
ส่วนจังหวัดว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ (กจร.) และเกี่ยวข้องกับพาณิชย์จังหวัด ในฐานะฝ่ายเลขานุการ
คณะกรรมการ กจร. และทำหน้าที่เป็นหัวหน้าสำนักงาน กจร.

โดยที่กระทรวงพาณิชย์ได้มีการปรับโครงสร้างในส่วนภูมิภาค ดังนั้น เพื่อสนับสนุนการปรับ
โครงสร้างดังกล่าวและอำนวยความสะดวกแก่ผู้เกี่ยวข้องให้การปฏิบัติงานของจังหวัดและพาณิชย์จังหวัดเป็นไปด้วย
ความถูกต้อง เรียบร้อยและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ จึงได้
จัดทำ “คู่มือคำอธิบายการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคณะกรรมการส่วนจังหวัดว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ
ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๕๒” ขึ้น เพื่อใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงาน
ของผู้เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ได้แจ้งเวียนพาณิชย์จังหวัดเพื่อใช้ประโยชน์ใน
ราชการต่อไปด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นางนันท์วัลย์ ศกุนตนาค)

อธิบดีกรมการค้าภายใน

เลขาธิการคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ

ส่วนกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๕๔๗ ๕๔๐๓

โทรสาร ๐ ๒๕๔๗ ๕๔๐๕

คู่มือคำอธิบายการปฏิบัติงาน
เกี่ยวกับคณะกรรมการส่วนจังหวัดว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ
ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒

๑. บทนำ

ตามที่กระทรวงพาณิชย์มีนโยบายในการปรับโครงสร้างในส่วนภูมิภาค โดยควบรวมหน่วยงานต่างๆ ในสังกัดกระทรวงพาณิชย์ ที่ไปปฏิบัติหน้าที่ในส่วนภูมิภาค ให้อยู่ภายใต้สำนักงานพาณิชย์จังหวัดซึ่งเป็นหน่วยงานในส่วนภูมิภาคและเป็นหน่วยงานตัวแทนของกระทรวงพาณิชย์เพียงหนึ่งเดียวในแต่ละจังหวัด (One Roof) ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไป

โดยที่พาณิชย์จังหวัด ซึ่งเป็นผู้ควบคุมกำกับดูแลสำนักงานพาณิชย์จังหวัดในจังหวัดนั้นๆ มีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายต่างๆ ในความรับผิดชอบของแต่ละกรม โดยเฉพาะกรมการค้าภายใน ซึ่งมีกฎหมายว่าด้วยราคาสินค้าและบริการเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำกับดูแลรักษาประโยชน์ของผู้บริโภค และเกี่ยวข้องกับปากท้องของประชาชนทั่วประเทศ รวมทั้งการกำกับดูแลราคาสินค้าเกษตรของเกษตรกรให้ได้รับความเป็นธรรมมิให้ถูกเอารัดเอาเปรียบ และในการดำเนินการที่ผ่านมาก่อนมีนโยบาย One Roof จะมีหน่วยงานของกรมการค้าภายใน ที่เรียกว่า “การค้าภายในจังหวัด” ซึ่งเป็นข้าราชการส่วนกลางที่ไปปฏิบัติหน้าที่ในส่วนภูมิภาค เป็นผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการตามภารกิจดังกล่าว รวมทั้งดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการส่วนจังหวัดว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ ซึ่งเป็นองค์กรที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับคณะกรรมการส่วนจังหวัดว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ ตั้งแต่วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไป ซึ่งต้องอยู่ในความรับผิดชอบและการปฏิบัติราชการโดยตรงของสำนักงานพาณิชย์จังหวัดในการควบคุมกำกับดูแลบริหารงาน บริหารบุคคล การดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการฯ เป็นไปด้วยความถูกต้อง ชัดเจน และเรียบร้อย กรมการค้าภายในจึงได้จัดทำเอกสารฉบับนี้ขึ้นเพื่อใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคณะกรรมการส่วนจังหวัดว่าด้วยราคาสินค้าและบริการของพาณิชย์จังหวัดทั่วประเทศต่อไป

๒. เจตนารมณ์ของกฎหมาย

พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นกฎหมายที่แยกออกมาจากพระราชบัญญัติกำหนดราคาและป้องกันการผูกขาด พ.ศ. ๒๕๒๒ เนื่องจากกฎหมายเดิมมีบทบัญญัติเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนกำหนดราคาและส่วนป้องกันการผูกขาด ซึ่งทั้งสองส่วนมีวัตถุประสงค์ในการบังคับใช้แตกต่างกัน โดยบทบัญญัติในส่วนของการกำหนดราคาสินค้า ได้มีการปรับปรุงใหม่เป็น “พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒” มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองดูแลและรักษาประโยชน์ของผู้บริโภคด้านราคาและปริมาณสินค้าและบริการ โดยมีคณะกรรมการตามกฎหมาย ๒ คณะ ได้แก่ (๑) คณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ เรียกโดยย่อว่า “กกร.” มีอำนาจหน้าที่ในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร และ (๒) คณะกรรมการส่วนจังหวัดว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ เรียกโดยย่อว่า “กจร.” มีอำนาจหน้าที่เฉพาะในเขตท้องที่ของตน

๓. บทบัญญัติกฎหมาย กฎ ระเบียบ และแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ กจร.

ในการปฏิบัติราชการที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ กจร. มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ และอนุบัญญัติ ต่างๆ รวมทั้งแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกได้ ดังนี้

๓.๑ พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ (กกร.) ซึ่งมีบทบัญญัติที่กำหนดไว้ โดยตรงเฉพาะที่เกี่ยวกับคณะกรรมการ กจร. เพียง ๔ มาตรา คือ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ และ มาตรา ๑๗ และยังมีบทบัญญัติที่ทั้ง ๔ มาตราอ้างอิงให้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลม หรืออ้างอิงถึง อีกจำนวน ๑๒ มาตรา ได้แก่ มาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ (๒) (๓) และ (๔) มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๗ วรรค ๒ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ วรรค ๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๓ ดังนั้น ในส่วนบทบัญญัติตามกฎหมาย กกร. จึงต้องพิจารณาตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว จำนวนทั้งสิ้น ๑๖ มาตรา ซึ่งมีข้อกำหนดเกี่ยวกับคณะกรรมการ กจร. องค์ประกอบและอำนาจหน้าที่คณะกรรมการ การใช้ อำนาจของคณะกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ การใช้อำนาจกำหนด มาตรการตามมาตรา ๒๕ (๑)-(๑๒) เช่น การให้แจ้งปริมาณและสถานที่เก็บสินค้าควบคุม การกำหนดราคา สินค้าควบคุม เป็นต้น การใช้อำนาจของประธานคณะกรรมการ กจร. ตามมาตรา ๒๗ การปิดป้ายแสดงราคาสินค้า และบริการ ตามมาตรา ๒๘ การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่ถือว่า เป็นการทำให้ราคาต่ำหรือสูงเกินสมควร หรือทำให้ปั่นป่วนซึ่งราคาสินค้าหรือบริการ ตามมาตรา ๒๙ และการสั่งจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลตาม มาตรา ๓๓

๓.๒ ระเบียบคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ ว่าด้วยการคัดเลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้ง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการส่วนจังหวัดว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นข้อกำหนด เกี่ยวกับการคัดเลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ กจร. โดยให้มี “คณะกรรมการสรรหา” ทำหน้าที่สรรหาบุคคลมาทำหน้าที่ในคณะกรรมการ กจร. และการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการ กจร.

๓.๓ แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิและรูปแบบการยกย่องคำสั่ง ตามหนังสือ สำนักงานคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ ที่ พณ (สกก.) ๐๔๑๔/ว ๖๙๔๘ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๙ สำนักงานคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ กรมการค้าภายใน ได้เวียน แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ กจร. และตัวอย่างรูปแบบการยก ย่องคำสั่งจังหวัด พร้อมคำอธิบาย เพื่อให้เป็นมาตรฐานและทิศทางเดียวกันทั่วประเทศ

๓.๔ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการแต่งตั้ง ผู้ทรงคุณวุฒิ ตามมาตรา ๗๕ การพ้นจากตำแหน่ง ตามมาตรา ๗๖ มาตรา ๗๗ และมาตรา ๗๘ และการประชุม ของคณะกรรมการ กจร. ตามมาตรา ๗๙ มาตรา ๘๐ มาตรา ๘๑ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๓ แห่ง พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๓.๕ กฎหมายที่เกี่ยวกับการตรวจสอบคุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การตรวจสอบคุณสมบัติ ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและ บริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือไม่ คือ เป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง กรรมการหรือผู้ดำรง ตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมืองหรือไม่นั้น ต้องพิจารณาตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง ดังกล่าว เช่น พระราชบัญญัติข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และอนุบัญญัติต่างๆ เป็นต้น

๔. องค์ประกอบและอำนาจหน้าที่คณะกรรมการ กจร.

๔.๑ องค์ประกอบ จำนวน ๗ - ๑๑ คน ประกอบด้วย

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด - ประธานคณะกรรมการ กจร.

(๒) ผู้ทรงคุณวุฒิ - กรรมการ

(๓) พาณิชย์จังหวัด - กรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิมีจำนวน ไม่น้อยกว่า ๕ คน แต่ไม่เกิน ๙ คน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง และต้องแต่งตั้งจากภาคเอกชนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ เป็นกรรมการ

๔.๒ อำนาจหน้าที่

ให้คณะกรรมการ กจร. มีอำนาจตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ ในเขตท้องที่จังหวัดของตน เพื่อปฏิบัติการ ดังต่อไปนี้

(๑) ออกประกาศคณะกรรมการ กจร. กำหนดมาตรการตามมาตรา ๒๕ (๑) - (๑๒) ได้แก่ การกำหนดราคาสินค้าหรือบริการควบคุม การกำหนดอัตรากำไรสูงสุดต่อหน่วยของสินค้าหรือบริการควบคุม การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ต้องปฏิบัติ กำหนดท้องที่หรือระยะเวลาในการบังคับใช้ประกาศ คณะกรรมการ กจร. กำหนดให้แจ้งปริมาณและสถานที่เก็บสินค้าหรือบริการควบคุม กำหนดให้เก็บหรือเพิ่มปริมาณการเก็บสำรองสินค้าหรือบริการควบคุม การควบคุมการขนย้ายสินค้าหรือบริการควบคุม สั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจปรับปรุงประสิทธิภาพ จัดให้มีการปันส่วนสินค้าหรือบริการควบคุม สั่งให้จำหน่ายตามปริมาณ และราคาที่กำหนด ห้ามการจำหน่ายให้ใช้เอง ยักยอก หรือเปลี่ยนสภาพ และการกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันการกักตุนสินค้าควบคุม

กรณีมีความจำเป็นรีบด่วนและลับ ต้องดำเนินการออกประกาศคณะกรรมการ กจร. โดยไม่สามารถเรียกประชุมคณะกรรมการ กจร. ได้ทันเวลาที่ให้ “ประธานคณะกรรมการ กจร.” ออกประกาศฯ ไปพลางก่อนได้ แล้วจึงจัดประชุมนำเสนอการใช้อำนาจดังกล่าวต่อคณะกรรมการ กจร. เพื่อพิจารณาภายใน ๓ วันนับแต่วันถัดจากวันประกาศ ให้คณะกรรมการ กจร. มีมติ ดังนี้

๑) เห็นชอบด้วย ให้ประกาศคณะกรรมการ กจร. ฉบับนั้น มีผลใช้บังคับต่อไป

๒) ไม่เห็นชอบด้วย ให้ออกประกาศคณะกรรมการ กจร. ยกเลิกประกาศตาม (๑)

ทั้งนี้ ไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อการใดๆ ที่ได้กระทำไปแล้ว ในระหว่างที่ประกาศใช้บังคับ

ใช้อำนาจของคณะกรรมการ กจร. ในการออกประกาศคณะกรรมการ กจร. กำหนด มาตรการต่างๆ จะกระทำได้เฉพาะ “สินค้าหรือบริการควบคุม” ที่คณะกรรมการ กจร. โดยความเห็นชอบ ของคณะรัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นสินค้าควบคุมเท่านั้น

(๒) ออกประกาศคณะกรรมการ กจร. ตามมาตรา ๒๘ กำหนดให้ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้ซื้อ เพื่อจำหน่าย หรือผู้นำเข้าเพื่อจำหน่ายสินค้าหรือบริการใดๆ ปิดป้ายแสดงราคาสินค้าหรือบริการ โดยอาจ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการปิดป้ายแสดงราคาไว้ด้วยก็ได้ เช่น

- การปิดป้ายแสดงราคาสินค้า ต้องเป็นราคาต่อหน่วยใช้ภาษาไทย มีตัวเลขอารบิก การปิดป้ายต้องชัดเจน เปิดเผย สามารถอ่านได้โดยง่าย และแสดงไว้ที่สินค้าที่จำหน่าย หรือสถานที่ให้บริการ หรือบริเวณใกล้เคียง

- กรณีสภาพของสินค้าหรือบริการไม่สามารถแสดงราคาจำหน่ายปลีกได้ ให้จัดทำเป็นบัญชี แสดงราคาสินค้าหรือบริการ เช่น เมนูอาหารในร้านจำหน่ายจำหน่ายโดยต้องจัดไว้ในที่เปิดเผย หากมีการเรียก เก็บค่าใช้จ่ายอื่นๆ นอกเหนือจากราคาจำหน่ายปลีกต้องแสดงค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้ชัดเจนและครบถ้วน โดยต้องแสดงควบคู่กับการแสดงราคาจำหน่ายปลีกสินค้าหรือค่าบริการ

การใช้อำนาจของคณะกรรมการ กจร. ในการกำหนดมาตรการปิดป้ายแสดงราคาสินค้าหรือบริการนั้น สามารถกระทำได้ทุกสินค้าหรือบริการโดยไม่จำเป็นต้องเป็นสินค้าหรือบริการควบคุมตามกฎหมาย ซึ่งแตกต่างจากข้อ ๔.๒ (๑)

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์การค้ำกำไรเกินควร ตามมาตรา ๒๙ วรรค ๒ โดยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่ถือว่าเป็นการทำให้ราคาต่ำเกินสมควร หรือสูงเกินสมควร หรือทำให้เกิดความปั่นป่วนซึ่งราคาสินค้าหรือบริการใดๆ

(๔) การจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลตามมาตรา ๓๓ จากจำนวนเงินค่าปรับ ในกรณีที่มีการจับกุมผู้กระทำความผิดและมีการเปรียบเทียบปรับตามมาตรา ๔๓ แล้ว หรือในกรณีที่จับของกลางได้แต่ไม่ปรากฏตัวผู้กระทำความผิด รวมทั้งมีอำนาจในการออกระเบียบเกี่ยวกับการสั่งจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลตามมาตรา ๓๓ ด้วย

(๕) พิจารณาเรื่องร้องเรียน กรณีมีการร้องเรียนได้รับความเดือดร้อน หรือความเสียหายเนื่องจากการกระทำอันมีผลกระทบกระเทือนต่อราคาสินค้าหรือบริการ เพื่อคุ้มครองรักษาประโยชน์ของผู้บริโภค

(๖) เชิญบุคคลใดบุคคลหนึ่งมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย คำแนะนำ หรือความเห็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒

(๗) ปฏิบัติตามประกาศหรือคำสั่งของคณะกรรมการ กจร. และปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการ กจร. มอบหมาย เช่น ประกาศคณะกรรมการ กจร. กำหนดให้แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณและสถานที่เก็บของสินค้าควบคุม ณ สำนักงานพาณิชย์จังหวัด ตามแบบที่กำหนด พาณิชย์จังหวัดซึ่งเป็นหัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการส่วนจังหวัดว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ และเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงาน จึงมีหน้าที่รับแจ้งข้อมูลดังกล่าว เป็นต้น ดังนั้น คณะกรรมการ กจร. โดยฝ่ายเลขานุการ (พาณิชย์จังหวัด) จึงต้องติดตาม ตรวจสอบประกาศหรือกฎระเบียบของคณะกรรมการ กจร. ตลอดเวลา โดยประกาศคณะกรรมการ กจร. กฎหมายกำหนดให้ต้องมีการทบทวนทุกปีอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

ทั้งนี้ การใช้อำนาจของคณะกรรมการ กจร. ดังกล่าวข้างต้น จะขัดหรือแย้งกับประกาศหรือคำสั่งคณะกรรมการ กจร. มิได้

(๘) แต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาสอบสวนหรือศึกษา และเสนอความเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งแทนคณะกรรมการ กจร.

๕. การแต่งตั้ง วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้นำความในมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับกับคณะกรรมการ กจร. โดยอนุโลม ดังต่อไปนี้

๕.๑ การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและวาระในการดำรงตำแหน่ง

(๑) ในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งโดยระบุตัวบุคคล เช่น นายทรงคุณวุฒิ รักษาติ เป็นต้น โดยไม่ต้องระบุตำแหน่งของบุคคลดังกล่าว

(๒) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่จะได้รับการแต่งตั้งต้องไม่เป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารการเมือง

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระในการดำรงตำแหน่ง ๒ ปี เมื่อพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน ๒ วาระไม่ได้

(๔) กรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวครบวาระในการดำรงตำแหน่งแล้ว หากยังไม่มี การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิท่านใหม่เข้ามาทำหน้าที่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิท่านเดิมที่พ้นจากตำแหน่งตาม วาระดำเนินการต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

๕.๒ การพ้นจากตำแหน่ง

ให้นำความแห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๗๖ มาตรา ๗๗ และมาตรา ๗๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับเหตุที่ทำให้ต้องพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ การพ้นจากตำแหน่งตามวาระปกติ การแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทนผู้พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระและ วาระในการดำรงตำแหน่งของกรรมการที่แต่งตั้งทดแทน

๕.๓ แนวทางการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและรูปแบบคำสั่ง

หนังสือสำนักงาน กกร. ที่ พณ (สกก) ๐๔๑๔/ว ๖๙๔๘ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๙ ได้ชักชวนแนวทางการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและรูปแบบการยกย่องคำสั่งจังหวัด เพื่อให้ถูกต้องและ สอดคล้องกับระเบียบคณะกรรมการ กกร. ว่าด้วยการคัดเลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการส่วนจังหวัดว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๔๒ กำหนดให้มี “คณะกรรมการสรรหา” จำนวน ๗ คน ตามที่ระเบียบฯ กำหนดไว้ นั้น ถือเป็นการแต่งตั้ง คณะกรรมการสรรหาแล้ว จังหวัดจึงไม่ต้องมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาขึ้นอีก โดยให้พาณิชย์จังหวัด เป็นผู้นำเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายรองผู้ว่าราชการจังหวัดท่านใดท่านหนึ่งเป็นกรรมการสรรหา ในคณะกรรมการดังกล่าว และประสานหอการค้าจังหวัดและสภาอุตสาหกรรมจังหวัดให้แต่งตั้งผู้แทนเข้าร่วม เป็นคณะกรรมการ

เมื่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดำรงตำแหน่งครบวาระแล้ว คณะกรรมการสรรหามีหน้าที่ พิจารณาสรรหาบุคคลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ กกร. โดยพาณิชย์จังหวัดต้องนำรายชื่อบุคคลที่ได้รับการ สรรหาจากคณะกรรมการสรรหาเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่คณะกรรมการ สรรหามีมติ และผู้ว่าราชการจังหวัดต้องแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับรายชื่อจาก พาณิชย์จังหวัด

สำหรับรูปแบบคำสั่งจังหวัด เพื่อแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ กกร. เป็นไปตาม หนังสือเวียนดังกล่าวข้างต้น

๕.๔ การตรวจสอบคุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ในการตรวจสอบคุณสมบัติของบุคคลที่จะแต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ กกร. ว่าเป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบ ในการบริหารการเมืองหรือไม่ นั้น ให้พิจารณา ดังนี้

(๑) ข้าราชการการเมือง ให้พิจารณาตามพระราชบัญญัติข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ ซึ่งกำหนดตำแหน่งที่ถือว่าเป็นข้าราชการการเมืองไว้ จำนวน ๒๐ ตำแหน่ง

ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเคยให้ความเห็นเกี่ยวกับความหมายของข้าราชการ การเมือง หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นข้าราชการฝ่ายการเมือง ซึ่งอาจจะ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองในฝ่ายบริหาร เช่น นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัติ

ระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ หรืออาจจะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองในฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น ที่ปรึกษาประจำรัฐสภา หรือเลขานุการประธานรัฐสภา ตามพระราชบัญญัติข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘ หรืออาจเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในราชการส่วนท้องถิ่น เช่น เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือเลขานุการประธานสภากรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘

(๒) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สามารถพิจารณาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งกำหนดตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้จำนวน ๘ ตำแหน่ง ในจำนวนนี้ได้กำหนดตำแหน่งตามมาตรา ๔ (๗) ว่า ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น และผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๔ ไว้ จำนวน ๗ รายการ (๒๖ ตำแหน่ง)

ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเคยให้ความเห็นเกี่ยวกับความหมายของ “ผู้ดำรงตำแหน่งการเมือง” หรือ “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” รวมทั้งถ้อยคำอื่นในลักษณะเดียวกันว่า หมายถึงผู้ดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่อำนวยการบริหารประเทศ หรือควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งเป็นถ้อยคำที่มีความหมายกว้างกว่าคำว่า “ข้าราชการการเมือง” โดยรวมถึงบรรดาผู้ที่รับผิดชอบงานด้านการเมืองทั้งหมด โดยงานการเมืองนั้นจะเป็นงานที่เกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย (policy) เพื่อให้ฝ่ายปกครองที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานประจำรับไปบริหาร (administration) ให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดนั้น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจึงหมายถึงคณะรัฐมนตรี สมาชิกรัฐสภา และผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่มีลักษณะเดียวกัน

นอกจากนั้น อาจต้องพิจารณากฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงเป็นรายๆ ไปว่า บุคคลนั้นดำรงตำแหน่งอะไร เช่น ตำแหน่งในเทศบาลก็ต้องพิจารณาตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นต้น

๖. การประชุมของคณะกรรมการ กจร.

ให้นำความแห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๗๙ มาตรา ๘๐ มาตรา ๘๑ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ได้แก่ องค์ประชุม การนัดประชุม การทำหน้าที่ของประธานกรรมการ การดำเนินการกรณีประธานไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ การลงมติของที่ประชุม การจัดทำรายงานการประชุม และการบันทึกความเห็นแย้ง

๗. สำนักงานคณะกรรมการส่วนจังหวัดว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ

๗.๑ สำนักงานคณะกรรมการส่วนจังหวัดว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กจร.” ให้จัดตั้งขึ้นในทุกจังหวัด โดยมี “พาณิชย์จังหวัด” ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าสำนักงาน กจร. เป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงาน

๗.๒ อำนาจหน้าที่สำนักงาน กจร. มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) ดำเนินงานธุรการของคณะกรรมการ กจร. และคณะอนุกรรมการซึ่งคณะกรรมการ กจร. แต่งตั้ง และทำหน้าที่ประสานงานกับคณะกรรมการ กจร.

(๒) ศึกษา วิเคราะห์และวิจัยเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ ราคาและการประกอบธุรกิจ รวมทั้งเสนอโครงการ แผนงาน หรือมาตรการเกี่ยวกับการกำหนดราคาสินค้าและบริการ ต่อคณะกรรมการ กจร.

(๓) ติดตามความเคลื่อนไหวของราคาสินค้าหรือบริการควบคุมและสอดส่องพฤติการณ์ของผู้ประกอบธุรกิจ แล้วรายงานต่อคณะกรรมการ กจร.

(๔) รับเรื่องที่มีการร้องเรียนว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย เนื่องจากการกระทำอันมีผลกระทบกระเทือนต่อราคา

(๕) กำหนดระเบียบเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานของสำนักงาน กจร.

(๖) ปฏิบัติการตามประกาศ ระเบียบ และมติของคณะกรรมการ กจร. และคณะกรรมการ กจร. และปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการ กจร. มอบหมาย

ทั้งนี้ สามารถดูรายละเอียดกฎหมาย กฎ ระเบียบ และประกาศคณะกรรมการ กจร. และแนวทางปฏิบัติต่างๆ ได้ที่ www.dit.go.th

นางสาวเรวดี วีระวุฒิพล
ผู้อำนวยการกองนิติการ
กรมการค้าภายใน
ตุลาคม ๒๕๕๙